

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АвіАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

Алла АДАМЕНКО

« 29 » 08 2022р.

ПОЛІТОЛОГІЯ

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки фахового молодшого бакалавра

Назва освітньо-професійного ступеня

спеціальності 051 Економіка

Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

 Крижанко В.В. — викладач базової
Підпис Крижанко В.В.

Схвалено на засіданні циклової комісії
гуманітарної і соціально-економічної підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «29» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії

 Крижанко В.В.
Підпис Крижанко В.В.
Прізвище та ініціали

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Політологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності «Економіка»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: дослідження тенденції та законів функціонування і розвитку політичного життя соціальних спільнот, що відображають реальний процес включення їх у діяльність з реалізації політичної влади і політичних інтересів.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Політологія» передують дисципліни: «Історія України», «Всесвітня історія», «Правознавство», «Основи філософських знань», «Політична економія», «Соціологія».

Програма навчальної дисципліни складатиметься з таких тем:

1. Предмет і метод політології.
2. Зародження науки про політику та основні етапи її розвитку.
3. Політична і правова думка в Україні.
4. Влада як суспільне явище. Основні види політичних режимів.
5. Політичне життя та громадське суспільство.
6. Держава як основний інститут політичної системи
7. Політичні партії та громадські рухи.
8. Вибори та виборчі системи
9. Політична свідомість і політична культура.
10. Політика і національні відносини.
11. Глобальні проблеми й основні соціально-політичні процеси сучасної цивілізації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Політологія» є формування системи знань з питань сучасної політичної системи суспільства, політичної свідомості і демократичної політичної культури, необхідних навичок політичної діяльності.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Політологія» є вивчення сутності теорії та методології політології як науки, розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів, набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних та практичних компонентів політичного знання, аналіз міжнародного політичного життя, політичних процесів в Україні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність влади і владних відносин у суспільстві;
- закони та принципи формування, функціонування і розвитку політичних систем та їх елементів;
- механізми дії й форми вияву закономірностей у діяльності особистості, соціальних груп, класів, націй та держав;
- політичну поведінку та пов'язані з нею проблеми цілей і засобів лідерства та ін.;
- політичну культуру і політичну свідомість: світовий політичний процес.

вміти:

- аналізувати суть і суперечності реального життя;
- пізнавати джерела, механізми, тенденції суспільного розвитку;
- виявляти фактори, що визначають прогресивні і консервативні сторони життя;
- знаходити шляхи прискорення прогресу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **108** годин за навчальним планом.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

предмету "ПОЛІТОЛОГІЯ"

Тема 1. Предмет і метод політології

Політика як соціальне явище. Предмет основ політології — закономірності взаємовідносин соціальних суб'єктів у питаннях політичної влади. Внутрішня і зовнішня політика як об'єкт політології.

Політологія — наука про суть і теорію політичного життя, політичних систем в окремих суспільствах та їх взаємодії на міжнародній арені.

Функції політології. Методи дослідження науки про політику. Політичні категорії як відображення специфіки політичних явищ. Класифікація категорій у політології.

Стан політичної думки в Україні на сучасному етапі.

Тема 2. Зародження науки про політику та основні етапи її розвитку

Історичні умови виникнення соціально-політичної думки. Соціально-політичні вчення у Стародавньому світі: Конфуцій, С.Гаутама (Будда), Платон Афінівський, Арістотель. Проекти ідеального політичного устрою.

Соціально-політичні погляди в період Середньовіччя і Відродження. Ранні соціалістичні утопії.

Соціальні та політичні концепції епохи Відродження й буржуазних революцій ХУІІ — першої половини ХІХ ст. Ідеї просвітителів. Комуністичні теорії ХУІІІ ст. Політичні погляди і соціальні орієнтації Й. Канта, І. Фіхте, Г. Гегеля. Критичний утопічний соціалізм (А.Сен-Сімон, Ш.Фур"е, Р.Оуен). "Робітничий комунізм" (Л. Бланкі, В. Вейтлінг, Т. Дезамі, Е. Кабе).

Соціально-політична суть буржуазного лібералізму (Б.Констан, І.Бентам) і політико-соціологічна ідея О.Конта й Г.Спенсера. Концепція "громадянського суспільства" Ф.Гегеля.

Вплив поглядів соціалістів-утопістів на формування соціально-політичної думки в ХУІІ — першій половині ХІХ ст.

Політологічні концепції ХХ ст. Соціальний дарвінізм і теорія завоювання. Теорія "еліти" В.Парето. Політологічні концепції М.Вебера, "Теорія олігархізації політичних партій", теорія "плюралістичної демократії", ідеї "Римського клубу".

Необхідність постійної розробки нових концепцій для соціально-політичного розвитку сучасної цивілізації.

Тема 3. Політична і правова думка в Україні

Питання держави і права у період Київської Русі. Політичні й правові традиції Запорозької Січі. Конституція П.Орлика.

Визвольницькі ідеї Г.Сковороди, Т.Шевченка, М.Коцюбинського, П.Мирного, Л.Українки, І.Франка.

Вплив політико-правових поглядів Б.Антоновича, В.Винниченка, Б.Грінченка, М.Грушевського, М.Драгоманова, А.Кистяківського, М.Костомарова, П.Куліша, Д.Яворницького на розвиток громадських рухів в Україні.

Ліберально-опозиційна думка ХІХ — початку ХХ ст. Специфіка українських ліберально-монархічних, ліберально-демократичних, ліберально-земських і ліберально-народницьких ідей. Українська думська громада і Центральна рада. Ідеали та реальність.

Соціально-політичні вчення українських гуманістів у першій половині ХХст. Українська політико-правова думка в умовах тоталітаризму. Політичні ідеали української діаспори.

Роль політико-правових ідей в ухваленні актів державного суверенітету України.

Тема 4. Влада як суспільне явище. Основні види політичних режимів

Поняття влади як соціального феномена. Основні сфери прояву влади: економічна, соціальна, політична, ідеологічна. Структура влади: суб'єктності,

ресурси, різновиди. Основні концепції політичної влади. Політична влада: сутність, характерні ознаки. Форми та механізм політичної влади. Легітимність політичної влади. Типи, ознаки легітимності влади. Принцип поділу влади.

Історичні типи державної влади. Особливості влади в Україні в різних історичних періодах.

Взаємовідносини виконавчої, законодавчої і судової влади. Роль права в регулюванні державної влади.

Політичний режим як метод здійснення державної влади.

Демократичні і антидемократичні політичні режими, їх різновиди. Демократичні принципи і процедури, характерні для сучасного світу.

Тема 5. Політичне життя і громадське суспільство

Місце політичної надбудови у структурі суспільно-економічної формації. Зміст категорії "політичне життя".

Політична система: її компоненти та структура. Типи сучасних політичних систем.

Характерні риси правової держави. Формування громадського суспільства.

Демократія і свобода як загальнолюдські цінності сучасної цивілізації.

Україна в умовах демократизації усіх сфер життя.

Основні тенденції розвитку політичної системи в сучасних умовах України.

Тема 6. Держава як основний інститут політичної системи

Держава як основний політичний інститут політичної системи суспільства. Проблеми виникнення та визначення ролі держави в історії політичної думки. Місце і роль держави в політичній системі сучасного світу.

Основні типи, структура і функції держави. Основні форми правління: монархія (абсолютна, конституційна, парламентська, дуалістична, теократична); республіка (парламентська, президентська та змішана). Основні форми устрою: унітарна, федерація, конфедерація. Правова політика держави.

Суть та характерні риси правової держави в Україні.

Тема 7. Політичні партії та громадські рухи

Суть політичних партій та їх роль у політичній системі суспільства. Політичні партії в Україні.

Соціальні потреби і способи виникнення громадських організацій та рухів. Поняття "громадська організація" і "громадський рух". Види і форми громадських об'єднань. Громадські організації і рухи в Україні. Поняття еліти. Політичне лідерство.

Місце молодіжного руху в соціально-політичному житті суспільства. Молодіжний рух в Україні. Жіночий рух в Україні.

Тема 8. Вибори та виборчі системи

Поняття виборів та виборчих систем. Типи виборчих систем. Мажоритарна, пропорційна та змішана система. Виборчий процес і виборча кампанія. Сучасні проблеми демократичності виборів. Висування та реєстрація кандидатів. Формування виборчих комісій. Контроль за результатами голосування і підрахунком голосів. Фінансування виморочних кампаній. Виборчі технології. Інформаційно-аналітичне забезпечення виборчої кампанії. Технологія конструювання іміджу кандидата. Тактичні технології у виборчих кампаніях. Конкурентна боротьба у виборчому процесі.

Тема 9. Політична свідомість і політична культура

Політична свідомість : сутність, структура, види. Загальна структура політичної свідомості. Політична свідомість суспільства, соціальних груп, особи. Поняття ідеології. Функції політичної ідеології. ідеології. Основні ідейно – політичні течії сучасності.

Взаємозв'язок політичної свідомості з мораллю і правосвідомістю.

Категорія "політична культура суспільства". Механізм формування політичної культури. Типологія політичних культур.

Політична соціалізація.

Тема 10. Політика і національні відносини.

Місце національних відносин у політичному житті держави. Суть національного питання, його структура. Поняття "національне питання" і "національні відносини".

Політичні принципи вирішення національного питання. Проблеми національно-державного устрою народів. Унітаризм, федерація, конфедерація.

Функції національної політики.

Національне питання в Україні: минуле і сьогодення. Відродження національної державності України.

Тема 11. Глобальні проблеми й основні соціально-політичні процеси сучасної цивілізації

Поняття глобальних проблем та їх походження. Основні глобальні проблеми сучасності.

Центральна проблема — проблема війни і миру. Наростання екологічної загрози. Екологічні загрози в Україні.

Пріоритет загальнолюдських інтересів та цінностей.

Структура і характер протиріч сучасного світу. Участь України в міжнародних об'єднаннях.

4. ЛІТЕРАТУРА

1. Піча В. М., Хома Н.М. Політологія. — Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. — 2007.
2. Гелей С. Політологія: Навчальний посібник /Степан Гелей, Степан Рутар. — 5-е вид., прероб. і доп. — К.: Знання. 2004. — 645 с.
3. Дробінка І.Г. Політологія: Навчальний посібник /І.Г. Дробінка, Т.М. Кришталь, Ю.В. Підгорецький; Мін-во освіти і науки України . — Центр учбової літератури, 2007 . — 289 с.
4. Кирилюк Ф. Політологія Нової доби: Посібник для студентів вищ. навч. закл./Федір Кирилюк. — К. Академія, 2003. — 303 с.
5. Політологія: терміни, поняття, персоналії, схеми, таблиці: Навчальний словник–довідник для студентів вищих навчальних закладів освіти/ Укл.: В.М.Піча, Н.М.Хома. Львів. — Новий світ. 2001.— 311 с.
6. Шляхтун П. Політологія: Теорія та історія політичної науки: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/. — Петро Шляхтун. : Ред. В.М. Куценко. — К.: Либідь, 2002 .— 573.
7. Політологія. Навчальний посібник/ За ред.. О.В. Бабкіної. — К. 1998 р.
8. Шляхтун П.П. Політологія . — К. 2002.
9. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія.Навчальний посібник . — К.: 2004.
10. Політологія. Навчальний словник–довідник. К. —.2001.
12. Политология /Под.ред. Сазонова — К., 2001.
13. Дзюбка І.С., Левківський К.М. Політологія. — Підручник для студентів вищих навчальних закладів. —К. — Вища школа. — 2001.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання:
диференційований залік.

6. Засоби діагностики успішності навчання: комплексний державний
екзамен.